

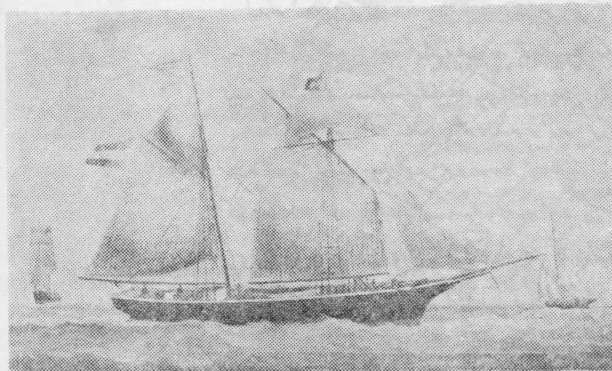
JOSIP LUETIĆ

YU ISSN 0469 — 6255
 NAŠE MORE 31 (6) 305 (1984)

Iz međunarodnog brodarstva i pomorsko trgovačke djelatnosti pomoraca, trgovaca i trgovačkih jedrenjaka Koločepa 1563-1807.

UDK 339.5+656.61(497.13)DU»1563/1807«

S. Razzi, F. Kurelac, L. Zore, I. Pastrović, V. Fortunić, J. Lučić, B. Milojević, I. Rubić, J. Tadić, J. Basioli i neki drugi autori, pa nekoliko naših enciklopedijskih izdanja usput su pisali o Koločepu, ali premalo o brodarstvu, a najmanje o međunarodnom brodarstvu pomoraca i trgovačkih jedrenjaka Koločepa. Najviše je o tome pisao povjesničar Koločepa Vicko Lisičar u svojoj knjizi »Koločep nekoć i sada« (Dubrovnik 1932), koji je jedini uočio značaj i vrijednost broderske i nautičko komercijalne međunarodne djelatnosti Koločepjana od 14. do 20. stoljeća, posvetivši dosta prostora pomorskim kapetanima ovog predivnog otoka. Našim povijesno arhivskim istraživanjima došli smo do novih saznanja o međunarodnom brodarstvu i o nautičko komercijalnoj djelatnosti pomoraca, trgovaca i trgovačkih jedrenjaka iz Koločepa. Mi smo i dosad već ponešto pisali o brodarstvu Koločepa, ali smo ta naša dosadašnja pisanja ovim novim prilogom dopunili na način kako to slijedi.

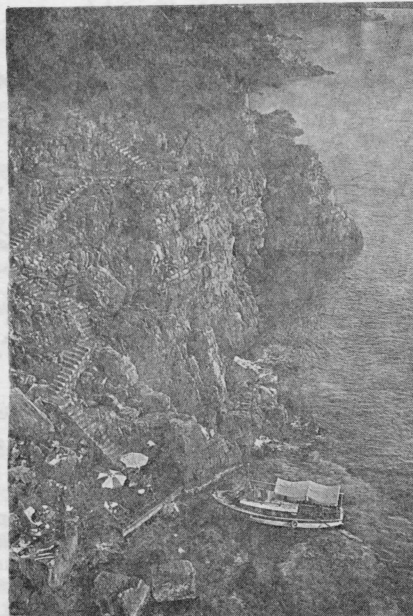

Koločepski loger »MILO« od 47 tona nosivosti korisnog tereta. Vlasnik broda bio je kap. Frano SVILOKOS iz Donjeg Čela (Koločep). Brod je sagrađen u Korčuli 1879. Ovo je likovno ostvarenje (ulje na platnu) uspješno obavio naš najpoznatiji portretist jedrenjaka kap. B. Ivanković 1885.

(Iz pomorskog muzeja Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku)

Dana 11. siječnja 1563. godine Sebastijan Gučetić za svoj račun i za račun svoje braće pred dubrovačkim notarskim pisarom najavio je osiguranje trgovačkog jedrenjaka izvan jadranske plovidbe tipa nava imenom »San Francesco« kapetana Toma Ivanova sa Koločepa. U tome pomorskom osiguranju sudjelovale su 39 dubrovačkih osiguravatelja a među njima bili su i ovi: Marin Sumičić, Luco Bunić, Niko Pucić, Stijepo Gerić, Nikola Mažibradić, Martolica Cerva-Crijević itd. To je bilo vremensko osiguranje za 6 mjeseci a uz rizik od 14% što je značilo da će taj brod obavljati plovidbene zadatke izvan Jadranskog mora. Najprije je odjedrio iz Dubrovnika u Messinu,

a iz Messine dojedrio je u Aleksandriju (d'Egitto). Početkom rujna iste godine obavio je još jedno putovanje za Aleksandriju. Tada je otplovio iz Zatona.¹ U istom mjesecu te 1563. godine pomorski trgovac Pasko Lučin iz Koločepa osigurao je navu »S. Maria di Loreto« koja je bila pod zapovjedništvom kap. Marina Vickova iz Perasta, ali stalno nastanjenog u Koločepu. S obzirom da je ova koločepska nava bila osigurana za 6 mjeseci uz rizik od 17% zaključuje se da je obavljala nautičko komercijalne zadatke izvan Jadrana i izvan Mediterana.² Sredinom te godine isti pomorski trgovac osigurao je teret koža koji je bio ukrcan pod palubom koločepskog gripa. Taj se teret prevezao u Barlettu.³ Jedan drugi pomorski trgovac iz Koločepa, Đuro Tomov, obavio je osobno putovanje jedrenjaka u kojem će ploviti.⁴ Dana 5. studenog 1563. Pasko Lučin u ime i za račun pomorskog trgovca Vicka Matova iz Koločepa osigurava navu imenom »San Gio. Battista« koja je bila pod zapovjedništvom kap. Iva Markova iz Koločepa. U tim poslovima sudjelovale su Stijepo Gurić, Cvijeto Jakovljević iz Koločepa, Vlaho Držić i drugi. Osiguranje je obavljeno za 6 mjeseci uz rizik od 15% što znači da je i ta koločepska nava obavljala broderske poslove izvan Jadrana i izvan Mediterana, zarađujući mnogo, jer su baš tada bili najveći nolovi-najmovi broderskog prostora.⁵ Sredinom 1564. godine poznati pomorski trgovac Marin Vickov iz Perasta a stalno nastanjen u Koločepu osigurao je plovidbene zadatke navedene »S. Maria di Loreto« kap. Iva Matova sa Koločepa. Osiguranje je započinjalo odlaskom navedene nave iz Genove u trajanju 6 mjeseci a uz rizik od 15%

*Pogled
 na Koločep*

(znači i za plovidbe izvan Mediterana).⁶ U isto vrijeme Lopuđanin Frano Cvijetov u ime i za račun Vicka Vickova iz Koločepa osigurao je navu »S. Gio. Battista« kap. Iva Markova iz Koločepa. I ova je koločepska nava bila osigurana za 6 mjeseca uz 6%.⁷ Poslije toga dubrovački veletrgovci braća Gučetići osigurali su navu imenom »San-to Francesco« kap. Toma Ivanova sa Koločepa. Osigurali su je 23 osiguravatelja.⁸ Godinu dana poslije Stijepo Radonjić u ime i za račun Lovra Jezusovića osigurao je teret koji je bio ukrcan u Messini u navu »San Gio. della Grotta« kap. Iva Lučina iz Koločepa za putovanje u Aleksandriju.⁹ U to je vrijeme nava »San Francesco« kap. Toma Ivova iz Koločepa plovila po Mediteranu i dobro zaradivala (bila je osigurana uz 14%). Dana 6. listopada 1565. Cvijeto Črnja (Cergna) iz Koločepa osigurao je tr-

govačku robu ukrcanu u brodu u kojem će i on ploviti do Otranta.¹¹ Nešto malo poslije Stijepo Radonjić za račun Lovra Jezusovića osigurao je teret ukrcan u Messini u potpalublje nave »S. Gio. Battista« kap. Iva Marinova iz Koločepa. Taj je teret bio iskrcan u Aleksandriji (d'Egitto).¹² U samom početku 1566. godine Đordo Tomov Greco stalno nastanjen u Koločepu u ime Rada Radova iz Dubrovnika osigurava ga za plovidbu bilo kojim brodom.¹³ Kap. Tomo Ivanov iz Koločepa zapovjednik Gučetićeve (glavni vlasnik) nave »S. Francesco« odjedrio je (1566) u Aleksandriju i u toj je afričkoj luci nakrcao svoja skladišta različitom trgovačkom robom a najviše različitih vrsta koža i kožica, vune, pamuka itd. (»quori bovini, quori buffalini, Lana a refuso, gottone filato, gottone sodo, gerbino di cassia, Canella, pepe, gumma arabica...«).¹⁴ Dana 16. srpnja

125
 + Anonimij februarij 1652 -

Colliome di Rio, a buon viaggio, madrago & balcan. ad. Di Stefano
 Libert. l. assicurato e rivolt' eter assicurato per tutta quella somma,
 e quantità di denari, lagli dagli infanti assicurati. Per di sicurtà
 in et sopra fornenti da camcar. in maggior somma nella spiaggia
 di Barlette sup. il viaggio patroneggiato di Pietro Luini, i, per
 ch' in tria albi, ch' lo patroneggiato; et rivolt' eter assicurato da sopra
 quando i denari fornenti fossero caricati; e da etendo camcar. dal d.
 loro se pensò che saranno caricati sopra a tanti, de a buon balcan.
 arrivati farano in otto parti di bagage, e tutti saliti in terra
 farano caricati senza danno ali. E otto assicurati. Li fa' di
 ordine plur. delli d. delli a ciò deputati a reg. d. e. et
 rivolt' eter assicurato da ogni lato, per tutto, et infornito di acqua
 di fuoco, di getto in mare, di restaglie di anca, e di remi, di rete,
 trave d'astari, galie, fusto, et altri legni armati, ed armati, e da
 ogni e qualunque altro lato, per tutto, et infornito di fuoco, e di
 no, possibile se impossibile, magisabile, et in ogni d'alcuna
 dano in genere. Et scambly in secundario scaly et scaly. appen. delli d.
 Jo. Jued di Rio. l. assicurato. l. ducato ————— 200 —
 Jo. Paladri. l. assicurato. l. ducato ————— 200 —
 Jo. di Rio. l. assicurato. l. cinquanta ————— 50 —
 Jo. Jued di Rio. l. assicurato. l. cinquanta ————— 50 —
 Jo. Kefano Sergio. l. assicurato. l. cento ————— 100 —
 Jo. di Rio. l. assicurato. l. cento ————— 100 —
 Jo. di Rio. l. assicurato. l. cinquanta ————— 50 —
 Jo. Vincento. l. assicurato. l. cinquanta ————— 50 —
 ————— 800 —
 Qui d'ad. d. d. Kabin, ai fonte d'infante. l. ducato ————— 200 —
 Et d'ad. d. d. Kabin, ai fonte d'infante. l. ducato ————— 200 —

Polica pomorskog osiguranja koločepskog gripa, koji je bio pod zapovjedništvom kap. Pera LUJAKA iz Koločepa, uposlenog za prijevoz žitarica iz Barlette u Dubrovnik 1652.

(Historijski arhiv Dubrovnik — Noli e sicurtà marittima 56—1, sv. 61, f. 125)

1567. Kristo Cvijetov iz Koločepa osigurava očevu navu »S. Trinita« kap. Cvijeta Jakova rečenog Crnja (sada piše: Zergna) sa Koločepa a za plovidbe Grčki otoci — Messina — Ancona.¹⁵ Pomorski trgovac Ivo Nikolin iz Koločepa osigurava sve terete koje će krcati u bilo koji brod kojim će on ploviti. A plovit će i trgovati izvan Jadrana i izvan Mediterana.¹⁶ Nekako u isto vrijeme Pasko Lučin sa Koločepa za račun Vicka Kabića osigurava navu kap. Jera Radaka za plovidbene zadatke za Grčki arhipelag pa u Carigrad i nazad u Messinu.¹⁷ A u rujnu iste godine u Dubrovniku je bila osigurana nava »S. Francesco« kap. Toma Ivanova koja je odjedrila po terete u Aleksandriju (d'Egitto) a koji je bio određen za Otranto, Brindisi i Dubrovnik.¹⁸ Sredinom 1568. Bazilio Nikolin »armiraglio« u ime Ivana Stijepova iz Koločepa (njegova zeta) osigurava svotu novaca za koju će dolje potpisani osiguravatelji izjaviti osigurninu povrh tereta ukrcanog u dubrovačkoj luci a u galijun kap. Rada Alegretija iz Slanoga. Osiguranje započinje danom početka krcanja tereta pa traje sve dok se teret ne iskrcna na »Spiaggia di S. Vito di Lanzano«.¹⁹ Dvije godine poslije Anto Bunić osigurava navu »S. Maria delle Grazie e S. Anto.« koja je bila pod zapovjedništvom kap. Toma

Ivanova sa Koločepa. Osiguranje je započinjalo odlaskom nave iz Messine. Sudjeluju u tome pomorskom osiguranju Marin Gradić, Ivo Đorđić, Jero Getaldić, Pavo Gučetić, Stj. Gradić i drugi za 6 mjeseci uz rizik od 8%.²⁰ Dana 20. ožujka 1571. ta ista nava kap. Toma Ivanova iz Koločepa bila je osigurana s danom odlaska iz »Cartagenova di Spagna«.²¹ Jedna druga koločepska nava imenom »S. Maria delle Grazie« koja je bila pod zapovjedništvom kap. Miha Lučina Montenegra iz Koločepa obavljala je plovidbene zadatke prevozeći različit teret (kože, voska, svilu, mirodije itd.) iz dubrovačke luke u Anconu.²² Na istom plovidbenom zadatku u slijedećoj godini obavljala je nava kap. Mata Petrova Bupića iz Koločepa.²³ U toj je godini Luko Montenegro iz Koločepa bio vlasnik nave veličine od oko 500 tona nosivosti korisnog tereta. Tom je navom zapovijedao kap. Miho Pavov Vodopija iz Slanoga.²⁴ Dana 12. kolovoza 1573. opet je bilo osigurano poslovanje nave »S. Gio. Bat.« kap. Mata Bupića (Matthei Petri Bupich) za prijevoz trgovačkih roba iz Dubrovnika u Anconu.²⁵ U toj je godini prokurator nasljednika pok. kap. Toma Ivanova iz Koločepa osigurao njihovo vlasništvo u navi.²⁶ U 1578. godini koločepski brod imenom »S. Nikola« koji je

11
Add 30. Apr. 1790.

Anolo della S. Maria nom. S. Assunta
diritta da Capit. Matteo Pokovic

Cap. Matteo Pokovic da Koločepa
Scritt. Luca Mardisic da Zadar

Guar. Baldapare Pokovic da Koločepa

Mar. Stefano Superak da Dubrovnik

Ed. M. Maggiore Cristoforo Moric da Dubrovnik
1790. Baldapare Moric da Dubrovnik

Quando stato detto Gio: Lujak da Dubrovnik

Anolo coram Gio: Vilokos da Dubrovnik

Grad. M. M. Gio: Brudar dalla Feltre

Off. alla S. Maria della S. Assunta al f. 27 del

libro di conto della S. Assunta

conoscendo che si fece detto

affare per i termini al suo Capit. gli Ordini del Conto

una da conto della S. Assunta

Messina il giorno 1775, 1000 li 17. Gen. 1776, e sotto

Lujak, et li 67bre 1787.

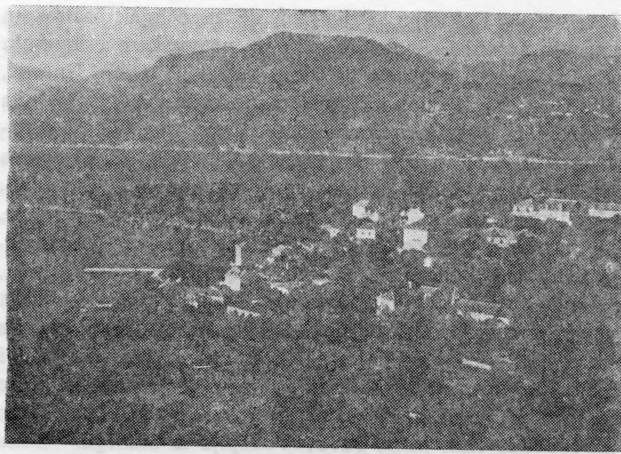
imbarcato a luogo suo Matteo Gessich dalla Feltre,

che ora deve esser conposto nell' Equipaggio de

canotto Cap. Etiof

Kopija popisa brodske momčadi kekije »SSma Assunta« pod zapovjedništvom kap. Mata POKOVICA sa Koločepa koja je vijala državnu zastavu Dubrovačke Republike. Na ovom koločepskom brodu izvanjadranske plovidbe bili su ukrcani još i ovi kvalificirani pomorci iz Koločepa: vođa palube Stijepo ŠUPERAK, brodski ekonom Kristo MORIC, brodski tesar Baldo MORIĆ, kormilar Ivo LUJAK i mornar Ivo SVILOKOS

(Ovaj dokument nalazi se sačuvan u Historijskom arhivu u Dubrovniku — Ruoli dei Bastimenti della Repubblica di Ragusa 56—9, sv. 7, f. 160 od 30. travnja 1790. godine)

Koločep — Donje Čelo

bio pod zapovjedništvom kap. Luka Nikolina obavljao je nautičko komercijalne zadatke prevozeći terete iz dubrovačke luke u pristaništa Puglie a posebno u Otranto, Brindisi i u Barlettu.²⁷ To je bio brod tipa galijuna koji je u slijedećoj godini bio zauzet prijevozom tereta drvene građe iz Puglie za gradnju trgovačkih jedrenjaka u brodogradilištima Gruža i Lopuda. Logično i ta putovanja bila su osigurana, a u tom pomorskom osiguranju osiguravaju se posebno brodski topovi »smirili« koji su bili pozajmljeni od dubrovačke države.²⁸ Nismo istraživali što je prevozila i koje plovidbene zadatke je obavljala u 1581. nava koja je bila pod zapovjedništvom kap. Frana Kordića.²⁹ Ali smo utvrdili da je nava »S. Elmno e S. Nicolo Bonaven-

tura« koja je bila pod zapovjedništvom kap. Frana Petrova Kordića krcala (preko manjih lađa) u Koločepu teret koža pa je taj teret bio prevezen i iskrcan u Veneciji.³⁰ U 1588. Pavo Nikolin sa Koločepa i Pero Nikolin Stenta iz Trstenoga kao pomorski trgovci odlaze s novcem da nabave različit teret u Aleksandriji (d'Egitto) koji će dopremiti u Dubrovnik.³¹ Godinu dana poslije kap. Frano Kordić svojom navom prevozi trgovačku robu iz dubrovačkih luka u Barlettu.³² Kap. Ivo Paskov Lučin dao je svoju navu »S. Catharina« (nosivosti oko 1.000 tona) u najam Nikoli Raduloviću pa je odjedrio iz Šipana u Barlettu pa u Napoli, Livorno, Genovu, Sardiniju, Barcelonu pa u engleske luke.³³ Mnogo godina poslije u Dubrovniku je bio osiguran teret slane ribe koji je Gregor Matijaš ukrcao u fregatu kap. Nikole Bračanina iz Koločepa. Taj je teret bio prevezen u Brindisi.³⁴ U 1650. godini trgovački jedrenjak tipa grip imenom »Santissimo Rosario« koji je bio pod zapovjedništvom kap. Pera Lujaka obavljao je nautičko trgovačke prijevoznike zadatke u bazenu Jadranskog mora.³⁵ Nekoliko pomoraca i pomorskih trgovaca iz Koločepa u 1661. godini zarobili su turski gusari, pa Bratovština iz Koločepa šalje svoje predstavnike s novcem da se otkupe ti Koločepljani.³⁶ A u 1664. Vlaho Skvadro iz Koločepa kao brodski pisar i nautički oficir na pataču »S. Salvatore« doživio je težu pomorsku havariju.³⁷

Najznačajniji faktor u razvoju Dubrovačke Republike bili su moreplovcu — brodske momčadi. Oni su bili nosioci ne samo pomorskog, već velikim dijelom i općeg ekonomskog života ove naše pomorske republike. Zbog toga smo obratili posebnu pažnju na ovaj značajan faktor koji je odigrao presudnu ulogu u stvaranju i izgradnji dubrova-

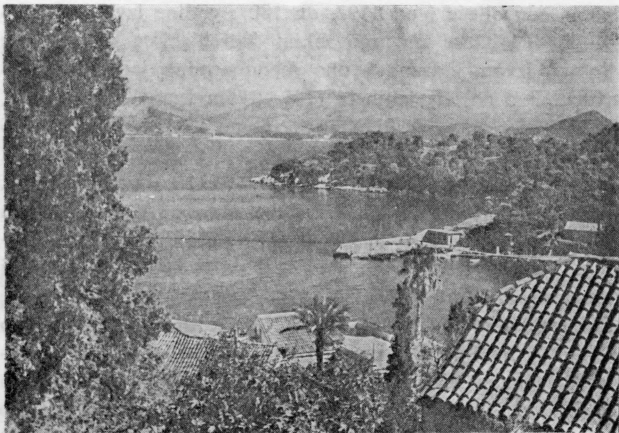
Adi 27 Aprile 1600.
 Hora, che sotto li 31 Marzo
 sapulo arrivo qui il sereno
 Baptista, e i suoi pupilli
 di anemi sciochi Cap. in
 ovino de pupilli qui la
 l'anno il Romano, e la
 altre pupilli.

Adi 2 Ottobre 1797
 Vuolo della Vecchia nominata Malogosa
 Sima delle Grazie e S. Nicolo di notte
 Gio Cajid Paolo Paulovich
 Cajid Ma Rad Paolo Paulovich da Calanotta
 Cajid di Cad. Nicolo Subocopi da S. Luogo
 Filoso Marco di po. Margudich da Sebenico
 Quad. Giovanni Pietro Cavallato da Calanotta
 Diji. Biagio Scejpu dall'Isola di Mero
 Ward Philippe Diffaves da Malta
 Francesco Lotta da Curzola
 Luca di Pietronicola da Calanotta
 Giovanni Gregovich da Valdivoce
 Vuolo Luca di Giovanni Sciolovich da Calanotta
 Ved. di Mergatani al f. p. del

Popis posade Dubrovačke Republike »Gospe od Milosrda i Sveti Nikola« koja je bila pod zapovjedništvom kap. Pava PAVLOVICA iz Koločepa; uz njega je nautički oficir kap. Frano — Nikola SVILOKOS također iz Koločepa koji nosi ime Nikola jer ima tzv. Turski ferman — plovidbenu dozvolu — preporuku za plovidbu u turskim vodama. Na brodu je bio ukrcao u svojstvu »maloga« — početnika Luko Ivanov SOLETIC iz Koločepa. Luko će ubrzo naučiti mornarski zanat; najprije će postati kormilar, pa vođa palube i kasnije kapetan

(HAD, Ruoli dei Bastimenti 56—9, sv. 12, f. 12v iz 1797)

čke Trgovačke mornarice. S obzirom na tu okolnost nastojali smo utvrditi što je moguće točnije popis moreplovaca, odnosno popis članova brodskih posada koji su plovili u prvom redu na trgovačkim jedrenjacima Dubrovačke Republike i obavljali nautičko komercijalne zadatke izvan Jadranskog mora. Ispisujući na tisuću imena (zbog toga, što smo za jednog istog pomorca nailazili da ga izvori spominju više puta) u posebnu kartoteku za svakog pomorca napose uspjeli smo sastaviti naš poseban registar imena i prezimena ovih pomoraca. Međutim, uza sve to ovaj ukupan broj i pojedini imenični popisi ipak nisu konačni i apsolutno točni. Osim toga u ovom našem razmatranju nismo uzeli u obzir brojne pomorce koji su bili u radnom odnosu na različitim ribarskim plovnim objektima, koji su ribarili u našim domaćim vodama ili su odlazili da love po Levantu. Bilo je također uposleno mnogo dubrovačkih pomoraca na manjim brodovima na jedra i na vesla različitih tipova (gajeta, mljetska gondula, »baraka«, lađa, masnica, golica itd.), a koji su bili u upotrebi za lokalne potrebe otoka i priobalnog pojasa i njihovih većih i manjih naselja za prijevoz ljudi, soli, ogrijevnog drva, kućnih potprepština, pijeska itd. Nije nam poznat ukupan broj dubrovačkih pomoraca koji su plovili na stranim brodovima. Uzeli smo u razmatranje moreplovice koji su plovili na dubrovačkim trgovačkim brodovima koji su obavljali plovdbene zadatke izvan Jadrana i Mediterana i one koji su plovili u međunarodnim pomorsko-trgovačkim rutama, jer su oni bili sudionici u evropskom po-

Koločep — Gornje Čelo, brodsko i ribarsko pristanište

morskom životu, te nas time afirmirali kao istaknutu pomorsku naciju u svijetu.

U daljem našem izlaganju iznijet ćemo popis imena i prezimena moreplovaca iz Koločepa s oznakom godine kada smo ih našli u službenom popisu brodskih momčadi; mjesto odakle su, onako je kako je arhivski izvor zabilježio, te koja su radna mjesta zauzimali, kako su pojedinci napredovali do kvalificiranih pomoraca, koliko je članova jedne obitelji istovremeno plovilo. Ovim ćemo dobiti približno ukupan broj pomoraca iz Koločepa koji su sredi-

Apr. 23 Aprile 1807
 Vuolo della Colacca nominata Madonna
 della Salute diretta da Cap. Carlo Costa
 Capit. Carlo Costa dalla Città
 Sciro. Francesco Luigo da Sabioncello g.
 Datto Antonio Villavich da Gravosa
 Piloto Luca Luicich da Palamotta
 Nostromo Luca Scioletich da d. Luogo
 Gvardiano Giovanni Braccianin da d. Luogo
 Calafato Giovanni Strizza da Valdinoco
 Timoniere I. Paolo Guirich da d. Luogo
 II. Francesco Batista da Veneta
 III. Antonio Stenovich da Sanali
 Giorgio Van dalla Città
 Etta Guirich da Valdinoco
 Giovine Carlo Spadonizza dalla Città
 Muzzo Nicolo' Scuiach da d. Luogo
 Vedi, gl' Inscritto al libro de Vuoli del
 1791. N. 150 sotto il Vuolo di Cap. Pasquale di

Kopija popisa brodske momčadi pulake »Gospa od Zdravlja« koja je vijala zastavu Dubrovačke Republike, a na kojoj su plovili pilot Luko LUJAK i voda palube Luko SOLETIC, oba iz Koločepa. To je bio trgovački jedrenjak duge plovdbene veličine 206 tona nosivosti korisnog tereta (HAD, Ruoli dei Bastimenti 56—9, sv. 16, f. 49v, 1804)

nom 18. stoljeća i od 1797. do 1807. godine izvršavali plov-
 vidbene zadatke na trgovačkim jedrenjacima dubrovačke
 države izvan Jadrana i one međunarodne jadranske plo-
 vidbe. Evo najprije onih iz 1745—1758: Ivan KALAMOTA
 1752, Petar KALAMOTA 1749, Tomo IVANOV 1758, Ivo
 KORDIĆ mornar 1754, a 1758. brodski tesar,³⁸ Pero LUJAK
 mali 1758, Pavo LUČIN mornar 1749, a kormilar 1753,
 Ivan MARIĆ 1745. i 1748,³⁹ Pavo MATAŠA 1748, Antun
 MARKOVIĆ 1755, Ivan MATKOVIĆ 1753, Mato MATKO-
 VIĆ brodski tesar 1749. i 1750, Nikola MORETI brodski
 tesar 1751, Pero PAVLOV 1748, Matija PASKOV 1756,
 Luko PASKOJEV 1753, Ivo SOKO kormilar 1753, Vicko
 (Nikov) SVILOKOS mornar 1745—1747, a 1748. kormi-
 lar,⁴⁰ Mihajlo ŠIMUN 1753, Pavo ŠODRNJA 1758, Luko
 ŠOLETIĆ 1748, Marko ŠOLETIĆ 1748, Pavo ŠOLETIĆ
 mornar 1756, a kormilar 1758,⁴¹ Mihajlo TURKOVIĆ
 1758.⁴² A evo sad popisa tih moreplovaca iz Koločepa od
 1797. do 1807. godine: Ivo BABURICA mornar (1801—
 104v), Niko BABURICA (1801—116), Pavo BABURICA
 mornar (1800—60 a 1802—15/23 kormilar), Luko BAN
 (1799—100), Tonko BESJEDICA (1800—110), Mato BE-
 SJEDICA (1801—116), Vicko BESJEDICA (1801—116),
 Mato BOŽINA mornar i kormilar (1797—12/17), Antun
 BRAČANIN (1806—18/29), Ivo BRAČANIN mornar (1799
 —64v, a 1802—87v kormilar; 1804—16/50 i 17/10), Frano
 BUKLES (1800—40), Ivo DOMAČIN (1803—16/11), Matko
 DOMAČIN (mornar 1804—17/21, a 1806—18/32 kormi-
 lar), Ivo KAVALETO (mornar 1797—12/12v, a 1799—91

gvardijan brodski i 1801—104, 1804—17/14, 1807—14/59),
 Pavo KAVALETO (mornar 1799—77, 1803—16/6 i 1804
 —17/16), Antun kapetan KLIŠKOVIĆ (zapovjednik broda
 1799-102), Pero KORDIĆ (1800-60, 1802-15/9v i 1807-
 18/33), Frano KORDIĆ kapetan (zapovjednik broda 1800-
 -17), Niko KORDIĆ brodski pisar (1799-100 i 1804 17/25),
 Niko KUČELJICA (1799-76 i 1803-14/11 Kukuljisa), Marko
 LAVICA (1806-18/29), Peo LUJAK (1797-12/12v mornar i
 1799-91, a 1804-16/50 vođa palube), Pero LUJAK (1802-
 15/27), Šime MARKOVIĆ (1806-14/47), Ivo (TONKOV)
 MATKOVIĆ (1800-40 i 1803-16/23), Stijepo (Tonkov)
 MATKOVIĆ kapetan (zapovjednik broda 1800-40 i 1803-
 16/23), Ivo (Vickov) MEDINI kapetan (zapovjednik bro-
 da 1798-36 i 1800-17), Vlaho MARIĆ (1807-14/63), Vlahu-
 ša PAVLIČEVIĆ (1800-67 - došao u Koločep iz Mrčeva),
 Pavo PAVLOVIĆ kapetan (zapovjednik broda 1797-12/12v)
 Baldo POKOVIĆ (mornar 1800-111, a kormilar 1802-15
 /7v), Ivo POKOVIĆ (mali 1800-111), Ivo POKOVIĆ, ka-
 petan (zapovjednik broda 1797-11/7, 1798-12/29, 1800-111
 i 1804-17/8), Vicko (Baldov) POKOVIĆ (1804-17/8),
 Marko RUČICA (1800-22, 1801-72v i 104v), Mato SAB-
 LIĆ (1806-18/16), Tonko (Franov) SVILOKOS »patrun«
 (vlasnik i zapovjednik broda 1803-14/11), Frano SVILO-
 KOS (mornar 1798-12/29, 1799-91, 1800-117, vođa palube
 1801-116, 1803-14/11 i 1806-18/28), Niko SVILOKOS ka-
 petan (zapovjednik broda 1799-91 i 1800-51), ANTUN ŠO-
 LETIĆ (mornar 1799-64v, brodski ekonom 1800-111 i 1802
 -15/26), Ivo (Franov) ŠOLETIĆ (patrun-zapovjednik broda
 1807-14/59), Frano ŠOLETIĆ (1799-77, 1800-42), Luko
 ŠOLETIĆ (Ivov) »mali« 1797-12/12v, 1799-91- kormilar
 1804-16/50), Marko ŠOLETIĆ (1807-14/59), Pero ŠOLE-
 TIĆ (1807-14/59), Pero ŠOLETIĆ (1807-14/59), Vicko ŠO-
 LETIĆ (1804-17/8v), Antun ŠUPERAK (1799-64v), Ivo
 ŠUPERAK, mornar 1797-11/3 i 11/46 (1799-74 brodski pi-
 sar i nautički oficir 1800-40, 1801-97v i 115v - 1804-16
 /58), Mato ŠUPERAK mornar (1800-40 i kormilar 1803-
 16/23), Niko ŠUPERAK (1800-65), Vlaho ŠUPERAK (1800
 -17), Vicko ŠUPERAK (1805-18/13), Ivo TOMIĆ (1800-13)
 Tonko TUROVIĆ (1803-16/23), Bartul TURGVIĆ kormilar
 (1799-76, 1800-55, brodski gvardijan 1802-15/18 i 1805-18
 /15), Stijepo TUROVIĆ (mornar 1799-62, 1800-110, kormi-
 lar 1803-16/95 i 1806-18/29).

Od ovih u ovom popisu visoko kvalificiranih i kvali-
 ficiranih (njih na broju 57) moreplovaca duge i jadranske
 plovidbe iz Koločepa bilo je u tome razdoblju 7 kapetana
 zapovjednika trgovačkih jedrenjaka duge plovidbe (i ujedno
 suvlasnika brodova), 2 patruna zapovjednika brodova ja-
 dranske plovidbe, 2 brodska nautičara oficira te desetak
 vođa palube, brodskih gvardijana, ekonomia i kormilara.
 Među njima bilo je i suvlasnika-vlasnika brodskih »kara-
 ta«. Međutim, patrun zapovjednik trabakule Antun Svilo-
 kos bio je vlasnik toga broda imenom »Madonna del
 Rosario «od oko 30 tona nosivosti korisnog tereta.⁴⁴ Pa-
 trun Ivo Medini iz Koločepa bio je zapovjednik i vlasnik
 bračere od oko 25 tona nosivosti a plovila je od albanskih
 luka do Venecije. Kap. Ivo Poković bio je suvlasnik me-
 diteranskog tipa kekije koja je bilo veličine od 216 tona
 nosivosti.⁴⁶ Kap. Stijepo Matković bio je zapovjednik i su-
 vlasnik trgovačkog jedrenjaka tipa brika od 130 tona no-
 sivosti.⁴⁷

BILJEŠKE

¹ Historijski arhiv u Dubrovniku (HAD), Noleggiamenti
 dei bastimenti e assicurazioni marittime (Noli) 56-1, sve-
 zak 1, f. 3c i 20v, 28v, 57 od 6. rujna 1563. i f. 65v od 23.
 rujna iste godine. Jako Beneša bio je glavni osiguravatelj.

Adi 12 Majo 1787
Ruolo della Checchia nominata Madonna
Lina della Grazie e S. Niccolo diretta da Cap.^o
Niccolo Sulocepsi
Capo della Bana Niccolo Sulocepsi da Calamotta
Capo del Bana Antonio Beran da Valinoco
Scriv.^o Antonio Richianch dalla Città q.^o
Main.^o Luca Baburiza da Calamotta
Genario Cupid da Ombla
Giovanni Mancovich da Brumice
Giacomo Ivoscari dal Borgo
Maro Matinovich da Sabioncello
Loris Gromaccia da Luogo
Muzgo Carmine Scalinovich dalla Città
Vedi gli Interpassati al f. primo del Libro de
Ruoli del 1775 sotto il Ruolo di Cap.^o
Go. Munich
Nota che Giovanni Medini da Calamotta porta
il nome di Antonio Beran a motivo
del Germano
Intimato al sud. Cap.^o gli Ordini Pub.^o contenuti
nelle Parti dell' Capo Tenace prese sotto li
24 Agosto 1775 e sotto li 17 Gennaio
1776

Kopija popisa brodske momčadi kekije imenom
 »Madonna delle Grazie e S. Niccolo« pod zapovjed-
 ništvom kap. Nikole SVILOKOSA iz Koločepa, koja je
 vijala zastavu Dubrovačke Republike. Na ovom trgo-
 vačkom jedrenjaku izvanjadranske plovidbe plovili su
 još Ivo MEDINI iz Koločepa kao nautički-navigacijski
 oficir i vođa palube Luko BABURICA iz Koločepa
 (Historijski arhiv Dubrovnik — Ruoli dei Bastimenti
 56—9, sv. 7, f. 56, 1878)

Donje Čelo s plažom. Stanovništvo otoka pored poljoprivredom i ribarstvom bavi se pružanjem smještaja turistima

² HAD. Noli 56-1, sv. 1, f. 24. Stijepo Gerić, Vlaho Držić i Ivo Nalješćević bili su glavni osiguravatelji. Na f. 25 i 28 zabilježeno je da je Vice Cuknović »padrone« nave »Santa Maria di Bissone« a da je kapetan zapovjednik Tomo Ivanov iz Koločepa kada je plovio s tom navom u Napoli.

³ HAD. Noli 56-1, sv. 1, f. 58 od 15. srpnja 1563. i f. 85v.

⁴ HAD. Noli 56-1, sv. 71v od 5. kolovoza 1563.

⁵ HAD. Noli 56-1, f. 85v i f. 177v od 26 lipnja 1564. godine.

⁶ HAD. Noli 56-1, sv. 1, f. 175v od 22. lipnja. Frano Lučić, Nikola Pucić, Brnje Jelić, Niko Mažibradić bili su osiguravatelji.

⁷ HAD. Noli 56-1, sv. 1, f. 171 od 26. lipnja.

⁸ HAD. Noli 56-1, sv. 1, f. 208 od 2. kolovoza. Bio je osiguran vremenski za 6 mjeseca uz rizik od 14%, a osiguranje je obavljeno od 23 osiguravatelja a među njima bilo je nekoliko Bunića, Gradića, pa Martolica Cerva, Crijević i drugi dubrovački veletrgovci.

⁹ HAD. Noli 56-1, sv. 2, f. 134v od 26. studenoga 1565.

¹⁰ HAD. Noli 56-1, sv. 2, f. 41 od 29. svibnja.

¹¹ HAD. Noli 56-1, sv. 2, f. 100v. To je bila nava kap. Stijepa Vodopije iz Slanoga.

¹² HAD. Noli 56-1, sv. 2, f. 132v od 23. studenoga 1565. godine. Nava kap. Toma iz Koločepa »S. Francesco« odjedrila je u Messinu.

¹³ HAD. Noli 56-1, sv. 2, f. 188 od 8. siječnja.

¹⁴ HAD. Noli 56-1, sv. 3, f. 67 od 20. rujna 1566. godine. Miho Dragov i Drago Radova oba iz Koločepa u Aleksandriji su kralci različit teret u taj brod. A na f. 83 od 19. rujna zabilježeno je osiguranje u trajanju od 6 mjeseci uz rizik od 6%. Na f. 87 zabilježeno je da je kap. Ivo Tomov iz Koločepa zapovijedao navom »S. Francesco« s kojom je odjedrio u Aleksandriju (d'Egitto). F. 178 stoji bilješka da je usidrena u uvali na Mljetu.

¹⁵ HAD. Noli 56-1, sv. 3, 226v.

¹⁶ HAD. Noli 56-1, sv. 3, f. 231. Vremensko osiguranje u trajanju od 16 mjeseci uz rizik od 17%. To je najdulje vremensko osiguranje i najveći postotak rizika osiguranja!

¹⁷ HAD. Noli 56-1, sv. 3, f. 218 od 8. kolovoza 1567. Na f. 219 isti Pasko Lučin za račun Đura Bartolova osigurava tu navu.

¹⁸ HAD. Noli 56-1, sv. 4, f. 3v od 23. rujna. Pristajala je i pristaništa Sirije. Osiguranje je obavljeno uz rizik od 6 i 7% i za vremensko razdoblje od 6 mjeseci. To je u stvari bila nava glavnogsuvlasnika obitelji Gućetić. Vidi još f. 7v, 15, 19, 23v i 49v od 22. kolovoza i 20. prosinca 1567. godine.

¹⁹ HAD. Noli 56-1, sv. 5, f. 74v.

²⁰ HAD. Noli 56-1, sv. 6, f. 195v.

²¹ HAD. Noli 56-1, sv. 7, f. 53v. Drugo vremensko osiguranje bilo je obavljeno uz rizik od 8% a u tome poslu sudjeluju S. Gradić, V. Stjepović i drugi.

²² HAD. Noli 56-1a, sv. 8, f. 2 od 29. studenoga 1571. godine, te f. 13v i f. 124v od 18. srpnja 1572. godine.

²³ HAD. Noli 56-1a, sv. 8, f. 186 od 27. kolovoza 1572. Na f. 210v od 12. prosinca 1572. stoji zabilježeno da je to bio galijun »S. Madonna di Scarpello« kap. Pava Perova Bupića iz Koločepa.

²⁴ HAD. Noli 56-1, sv. 8, f. 125.

²⁵ HAD. Noli 56-1, sv. 10, f. 13v i f. 16.

²⁶ HAD. Noli 56-1, sv. 10, f. 28v.

²⁷ HAD. Noli 56-1, sv. 12, f. 63v.

²⁸ HAD. Noli 56-1, sv. 12, f. 176-177. Na f. 271v od 21. svibnja 1579. zabilježeno je da je Marin Nikolin iz Koločepa obavio osiguranje uz rizik od 5 i 3/4% i uz vremensko osiguranje.

²⁹ HAD. Noli 56-1, sv. 15 od 22. svibnja 1581. godine.

³⁰ HAD. Noli 56-1, sv. 15, f. 275v.

³¹ HAD. Noli 56-1, sv. 14, f. 24. Uz rizik od 10%. Sv. 15, f. 7-8 — 1789.

³² HAD. Noli 56-15, f. 7-8 od 22. svibnja 1589.

³³ HAD. Noli 56-1, sv. 38, f. 164v od 13. veljače 1599. godine.

³⁴ HAD. Noli 56-1, sv. 54, f. 88.

³⁵ Josip Luetić, Brodovlje Dubrovačke Republike 17. stoljeća. GRAĐA ZA POMORSKU POVIJEST DUBROVNIKA, knjiga 3, str. 35, Dubrovnik 1964.

³⁶ HAD. Noli 56-1, sv. 62, f. 230 (1661)

³⁷ HAD. Consolato di mare — Assemblee 56-4, sv. 1 od 10. kolovoza 1664. Zadržavamo imena trgovačkih jedrenjaka u originalnom obliku onako kako su ih zabilježili službenici-pisari Glavne uprave za pomorstvo Dubrovačke Republike prilikom izdavanja »POPISA BRODSKE MOMČADI« kao službene-brodske isprave. Tako su bili registrirani i svugdje po svijetu, a tako su i citirani u stranoj literaturi.

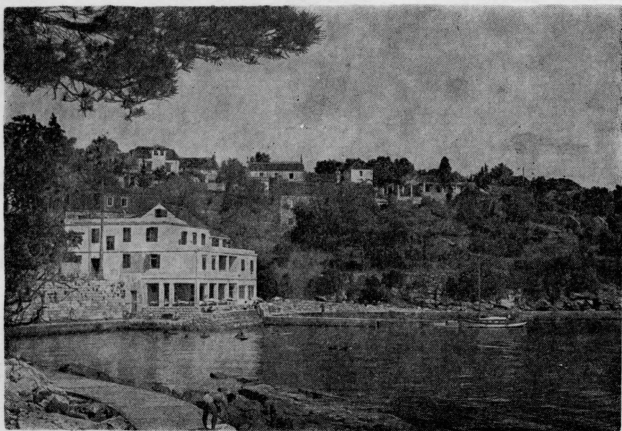
³⁸ HAD. Ruoli dei bastimenti nazionali, sv. 2, f. 55 od 23. srpnja 1558. To je popis brodske momčadi pulake Dubrovačke Republike izvan jadranske plovidbe imenom »Regina Cattarina« na kojoj je plovio u svojstvu broskog tereta Ivo Kordić iz Koločepa, a mornar Tomo Ivov.

³⁹ HAD. Ruoli dei bastimenti nazionali, sv. 2, f. 69 od 7. veljače 1759. To je popis brodske momčadi dubrovačke tartanele »M. SSma. del Rosario, S. Biagio e S. Fran. Saverio«. Vlasništvo od 13 »karata« dijelova (od 24) toga broda imao je Ivo Marić iz Koločepa.

⁴⁰ HAD. Ruoli dei bastimenti nazionali, sv. 2, f. 72 od 22. travnja 1759. U svim tim popisima brodske momčadi tu su također i popisi suvlasnika karatista dotičnog trgovačkog jedrenjaka. U ovom slučaju je dokument koji se odnosi na dubrovačku pulaku »SSma Trinita, S. Biagio e S. Anto« u kojoj su imali suvlasništvo Anto i Frano Svilokosović iz Koločepa.

⁴¹ HAD. Ruoli dei bastimenti nazionali, sv. 2, f. 26 od 6. srpnja 1756. Kormilar Pavo Šoletić bio je ukrcan na pulaci »Madonna del Carmine, S. Biagio e S. Anto. di Padova«.

⁴² Josip Luetić, O pomorstvu Dubrovačke Republike u XVIII stoljeću. GRAĐA ZA POMORSKU PO-

Ugostiteljska djelatnost prodrla je i na otok Koločep. Gornje Čelo s hotelom i plažom

VIJEST DUBROVNIKA, knjiga 2, Dubrovnik 1959, str. 86.

⁴³ Taj popis je obrađen prema arhiv. fondu Dubrovačke Republike Historijskog arhiva u Dubrovniku iz arhivske podserije Ruoli dei bastimenti nazionali iz svezaka 11—18. Iza imena tih pomoraca iz Koločepa u zgradama prvi brojevi označavaju godinu upisa u »Ruole«, drugi označavaju stranicu (list-folio), a u nekim drugi broj označava svezak »Ruola« a onda list na kojem je zabilježeno ime i prezime tog pomorca iz Koločepa.

⁴⁴ HAD. Arboracci dei bastimenti nazionali 56-3, sv.

16, f. 21. U 1805. godini nije plaćena godišnja taksa jer je »naufragato«.

⁴⁵ HAD. Arboracci dei bastimenti 56-3, sv. 16, f. 25. U 1804. godini nije plaćena godišnja taksa jer je »andato a picco«.

⁴⁶ HAD. Arboracci dei bastimenti 56-3, sv. 16, f. 27. Bila je utajena prava tonaža nosivosti tog broda pa se podvrgao »rimisurati«.

⁴⁷ HAD. Arboracci dei bastimenti 56-3, sv. 16, f. 37. Za taj brik administrativno financijske poslove obavljao je u Dubrovniku dubrovački židovski trgovac E. Tolentino.

Atlantska plovidba

DUBROVNIK

VRŠI PREVOZ ROBE U SLOBODNOJ
PLOVIDBI PO SVIM MORIMA SVIJETA

ODRŽAVA REDOVNI SERVIS JADRAN
— ZAPADNA OBALA VELIKE BRITANIJE I IRSKA — JADRAN

OBAVLJA PREVOZ TEŠKIH I VANGA-
BARITNIH TERETA SPECIJALNIM
BRODOVIMA

PREVOZI ROBU U MALOJ OBALNOJ
PLOVIDBI

Za sve informacije obratite se našoj direkciji u Dubrovniku, predstavništvima u Rijeci i Beogradu, kao i našim agentima po čitavom svijetu.

DIREKCIJA
DUBROVNIK, Put Mihajla 1
Poštanski pretinac 192
Telegram: ATLANT DUBROVNIK
Telefon: 22-377
Telex: 27516 YU ATLANT

PREDSTAVNIŠTVA:
RIJEKA, Žrtava fašizma 1
Telegram: ATLANT RIJEKA
Telefoni: 23-479, 25-683
Telex: 24264 YU ATLANT
BEOGRAD, Trg Marksa i
Engelsa 7/IV
Telegram: ATLANT BEOGRAD
Telefoni: 331-004, 339-689

